

Hangrise med god velfærd

Fokus: Seges Svineproduktion har undersøgt dyrevelfærden hos hangrise, i perioden fra grisene fødes, til de sendes til slagtning.

Konklusion

Hangrise undgår smerte og ubehag ved kastration, men hangrisenes adfærd kan have negative konsekvenser senere i livet. Med få tiltag kan god velfærd hos hangrise opretholdes.

Af Tina Birk Jensen, specialkonsulent, tibj@seges.dk & Kasper Pedersen, stud. med. vet. kape@seges.dk

Landbrug & Fødevarer Svineproduktion ønsker på lang sigt at ophøre med kastration af pattegrise. I dag kastreteres hovedparten af de danske pattegrise for at undgå hangriselugt i det ferske grisekød. Et alternativ til kirurgisk kastration er immuno kastration, hvor grisene får to injektioner med en vaccine ved cirka 30 kg og igen fire til seks uger før slagtning. Metoden er på nuværende tidspunkt ikke mulig i Danmark grundet manglende mulighed for at afsætte kød fra hangrise, der er blevet immuno kastreret.

Seges Svineproduktion har undersøgt velfærden hos hangrise, galte og immuno kastrerede grise i perioden fra grisene fødes til de sendes til slagtning. Undersøgelsen bygger på resultater fra den videnskabelige litteratur. Der er tillige indhentet erfaringer fra tre danske hangrisebesætninger i forhold til at sikre god dyrevelfærd hos hangrise.

Tidligt i livet undgår hangrise smerte og ubehag ved kastration, men i løbet af vækstperioden udviser hangrise mere kønsbetiget adfærd, såsom aggressions- og seksualadfærd i forhold til galte. Immunokasterede grise opnår den fulde effekt af vaccinen efter anden injektion. Indtil dette tidspunkt vil de udvise den samme kønsbetingede adfærd som intakte hangrise.

Både litteraturen og de praktiske erfaringer påpeger, at den kønsbetingede hangriseadfærd kan medføre, at grisene får skader på kroppen og benene. Hangriseadfærden er primært alvorlig sidst i slagte-

svineperioden, hvor opspring kan have store konsekvenser i forhold til benskader og eventuelt føre til øget dødelighed i besætningen.

Litteraturen beskriver gruppedynamikken som værende central i forhold til hangrisenes aggressive adfærd. Flere studier nævner, at sammenblanding af grise bør begrænses mest muligt for at holde en stabil rangorden og dermed undgå aggressiv adfærd. Dette er i modsætning til erfaringerne fra tre hangrisebesætninger, hvor sammenblanding af hangrise ikke medførte mere aggressiv adfærd, hverken da sammenblandingen foregik tidligt i grisenes liv, eller da grisene blev sammenblandet i forbindelse med udlevering til slagtning.

På baggrund af viden fra litteraturen og erfaringer fra tre danske hangriseproducenter kan god velfærd for hangrisene opretholdes ved at følge disse anbefalinger:

►Vær ekstra opmærksom ved det daglige tilsyn af hangri-

sene – særligt i den sidste del af slagtesvineperioden, hvor kønsmodenhed indtræder. Se efter aktivitetsniveauet i stien og hold særligt øje med aggressivitet og opspring blandt hangrisene. Hvis der ses grise med skader, skal der straks tages hånd om de tilskadede dyr.

►Begræns rangkampene: Sørg for tilstrækkelig plads ved foderautomaten og eventuelt færre fodringer pr. dag, så hangrisene oplever en større mæthedsfølelse.

►Hold hangrisene beskæftiget: Sørg for tilstrækkeligt rode- og beskæftigelsesmateriale i stierne.

►Sørg for en stabil gruppedynamik i stier med hangrise: Begræns sammenblanding af grise mest muligt.

På vej mod målet om ophør med kastration har Seges Svineproduktion indført et krav om, at alle pattegrise skal lokalbedøves før kastration. Se mere om lokalbedøvelse på www.svineproduktion.dk

God dyrevelfærd hos hangrise kan opretholdes med få tiltag.